

Reforma rozpočtu EU

Ing. Marcela Cupalová

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

Víceletý finanční rámec zobrazuje priority unijní politiky ve finančním vyjádření a má zajistit střednědobou konzistentnost politiky, předvídatelnost zdrojů pro unijní politiky a rozpočtovou disciplínu, tj. že výdaje budou vydávány správným způsobem a v rámci limitů přístupných zdrojů. Současný **finanční rámec EU pro období 2007 – 2013** byl schválen po dlouhém přípravném a vyjednávacím procesu v květnu 2006.¹ Klade **důraz na růst a zaměstnanost**, ale také na nové směry politik, jako je oblast svobody, bezpečnosti a práva. V roce 2000 si Unie v reakci na svůj neuspokojivý hospodářský vývoj v porovnání s hlavními světovými konkurenty stanovila v rámci **Lisabonské strategie** ambiciózní cíl stát se do roku 2010 „*nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou na světě, schopnou udržitelného hospodářského růstu, s větším počtem lepších pracovních míst a s větší sociální soudržností*“. Po pěti letech směřování k tomuto cíli bylo možné konstatovat pouze omezený pokrok. Na základě tohoto hodnocení bylo na jarní Evropské radě v březnu 2005 rozhodnuto o zásadním přehodnocení Lisabonské strategie spočívajícím v zaměření na dva prioritní cíle – růst a zaměstnanost. Při pohledu na strukturu rozpočtu Evropské unie se však prioritní zaměření na hospodářský růst a tvorbu pracovních míst poněkud vytrácí.

Největší část výdajů v rámci finančního rámce 2007 – 2013 byla sice vyčleněna pro **kapitolu 1 „Udržitelný růst“** (433 mld. EUR), ta je ovšem těsně následovaná **kapitolou 2 „Ochrana a správa přírodních zdrojů“** (418 mld.), v níž jsou téměř čtyři pětiny výdajů směřovány na přímé platby v rámci zemědělské politiky (téměř celý zbytek je určen na rozvoj venkova, menší částky směřují také na podporu rybolovu a životní prostředí). Přibližně čtyři pětiny výdajů kapitoly 1 „Udržitelný růst“ jsou určeny na podkapitolu **1b „soudržnost pro růst a zaměstnanost“** (konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, územní spolupráce), pouze necelá pětina výdajů pak na podkapitolu **1a „konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost“**, která zahrnuje výzkum, inovace, vzdělávání a transevropské sítě a nejvíce tak přispívá k plnění Lisabonské strategie. Pozitivním trendem ovšem je, že objem výdajů v rámci podkapitoly 1a roste v průběhu období 2007 – 2013 o více než polovinu a zvyšuje se také jejich podíl na celkových výdajích kapitoly. Jako pozitivní je také možné vnímat postupný pokles tradičních výdajů společné zemědělské politiky (mimo rozvoje venkova), které by měly činit v roce 2013 již jen 32 % celkových výdajů, a nárůst výdajů na strukturální akce, jejichž podíl v tomto roce poprvé převýší podíl tradičních výdajů na společnou zemědělskou politiku a v roce 2013 již bude činit 35,7 %.² Pro ostatní kapitoly byly vyčleněny podstatně menší částky. Na **kapitolu 4 „EU jako globální hráč“** je určeno 56 mld. EUR, na **kapitolu 5 „správní výdaje“** také 56 mld. EUR. Na **kapitolu 3 „Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost“** 12 mld. EUR a na „**kompensace pro nové členy**“ (kapitola 6) 1 mld. EUR.

Protože Evropská Unie v současnosti čelí novým úkolům a problémům (změna klimatu, energetická bezpečnost, migrace, ale také případná další rozšíření³ aj.), dohodly se v roce

¹ Interní přípravy v Evropské komisi začaly již v roce 2002 a vedly k přijetí dvou Sdělení v roce 2004, ve stejném roce přijal Evropský parlament svou zprávu a v roce 2005 byla odsouhlasena pozice Rady.

² Sdělení Komise: Reformovat rozpočet, změnit Evropu, s.5

³ Perspektiva rozšiřování EU o Chorvatsko, příp. Turecko a později také o Makedonii (FYROM) a další státy západního Balkánu zásadně ovlivní diskuzi o tom, co a jakým způsobem má být financováno z rozpočtu EU. Zvláště rozšíření o Turecko by znamenalo šok, protože dvě objemově nejvýznamnější politiky EU, společná zemědělská politika (SZP) a politika hospodářské a sociální soudržnosti by v současné podobě nemohly fungovat.

2006 Evropský parlament, Rada EU a Evropská komise na **zásadním přezkumu rozpočtu EU**. Komise byla vyzvána k „*provedení komplexního hloubkového přezkumu zaměřeného na všechny aspekty výdajů EU, včetně společné zemědělské politiky, a zdrojů, včetně úlevy pro Spojené království, a k následnému podání zprávy v letech 2008/2009*“. Sestavit rozpočet tak, aby přispěl k plnění politik EU a pomohl plnit výzvy příštích desetiletí, bude trvat delší dobu. Na období od roku 2014 nebude proto navržen nový, víceletý finanční rámec⁴ a nebude ani stanovena celková výše a podrobné členění rozpočtu EU. Bude pouze dána struktura a zaměření budoucích priorit výdajů z pohledu jejich přidané hodnoty a efektivity výsledků.

Hlavní součástí práce Evropské komise byl přezkum jednotlivých politik EU, především zemědělské politiky a politiky soudržnosti. Vedle toho vedla Komise dialog s řadou renomovaných akademických pracovníků a zadala několik horizontálních a odvětvových studií, které mají doplnit výsledky konzultací. Podle Interinstitucionální dohody z května 2006,⁵ která stanoví současný finanční rámec, se všech etap přezkumu, v rámci kterého bude také posouzeno fungování stávající interinstitucionální dohody, účastní Evropský parlament.

12. září 2007 zveřejnila Komise **Sdělení „Reformovat rozpočet, změnit Evropu**: Dokument o veřejné konzultaci v souvislosti s přezkumem rozpočtu na období 2008/2009“. Jde o dokument obecného charakteru, jenž měl stimulovat veřejnou debatu o dlouhodobých prioritách, budoucím směřování politik a jejich financování, která byla otevřena všem subjektům se zájmem o účast (občanům EU, nevládním organizacím, akademické sféře, místním a regionálním sdružením). Ve svém Sdělení Komise uvádí politiky, které by mohly mít výrazný dopad na to, jakým směrem se bude Unie v budoucnu ubírat. Patří mezi ně politiky na podporu konkurenceschopnosti, inovací, vědomostí a mobility, vhodná řešení na podporu demografické obnovy,⁶ politika hospodářské a sociální soudržnosti, boj proti změnám klimatu a vyrovnání se s jejich důsledky, změna zemědělské politiky a politiky rozvoje venkova, spolehlivé a udržitelné zásobování energiemi, zajištění bezpečnosti hranic v kombinaci s inovačním způsobem řízení migrace a s úsilím vyřešit původní příčiny migrace, boj proti kriminalitě, terorismu a jiným rizikům a snaha o účinnou prezentaci Evropy na celém světě.⁷

Komise ve svém Sdělení dále navrhuje zvážit zaměření na nižší počet cílů, posoudit, který typ řízení (centralizovaný x decentralizovaný) může lépe zajistit řádné finanční řízení a zda současná rovnováha je správná. Navrhuje také posílit zdroje financování EU o nové nástroje (Evropská investiční banka, veřejné výdaje na národní, regionální, místní úrovni, příspěvky soukromého sektoru) a zvážit využití výkonných agentur, kterým jsou svěřeny některé úkoly spojené s řízením prostředků spravovaných přímo Komisí.

Co se týká financování rozpočtu, Evropská komise upozorňuje, že dva největší zdroje příjmů (vycházející z DPH a HND) mají mnoho rysů národních příspěvků a členské státy tak mají tendenci posuzovat politiky a iniciativy EU spíše z pohledu návratnosti jejich příspěvků, než

⁴ To bude úkol pro novou Komisi, prezentován by měl být nejpozději v první polovině roku 2011.

⁵ Interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení (2006/C 139/01).

⁶ Především opatření pro delší a kvalitnější aktivní život, podpora péče o děti pracujících rodičů, integrace přistěhovalců a opatření pro udržitelnost veřejných financí)

⁷ Především prostřednictvím stabilní, fungující politiky sousedství, podpory dodržování lidských práv, ale také prostřednictvím zásadních průřezových politik.

aby sledovaly celkový přínos podpor určitých politik na evropské úrovni. Omezení příjmů z HND a DPH by ovšem znamenalo nutnost zavedení nového náhradního zdroje financování. V rámci přezkumu také Evropská komise navrhuje zvážit, do jaké míry jsou ještě různé opravné mechanismy,⁸ které snižují jednoduchost a transparentnost systému, oprávněné.

Veřejná debata k přezkumu rozpočtu skončila 15. června 2008. V průběhu roku 2009 (pravděpodobně v druhém pololetí) by Evropská komise měla na základě výsledků této debaty zveřejnit Bílou knihu. Následovat bude politická debata. Dohody o principech a politických prioritách EU může být dosaženo nejdříve za předsednictví Španělska nebo Belgie v roce 2010. Tyto principy a cíle by se měly stát východiskem pro návrh finanční perspektivy na období po roce 2013.

Výdajová stránka

Kapitola 1: Udržitelný růst – konkurenceschopnost a soudržnost

1a) Konkurenceschopnost

V podkapitole 1a „Konkurenceschopnost“ se projevují nejprogressivnější prvky, co se týká příspěvku k plnění lisabonských cílů. Porovnáme-li ovšem její objem s celkovým objemem prostředků na kapitulu 1 „Udržitelný růst“ (zhruba pětina celkových prostředků), ukazuje se, že prolomení konzervativních názorů na podobu rozpočtu EU bude složitou a dlouhotrvající záležitostí. Na druhou stranu je nadějně, že tato částka v jednotlivých letech poměrně výrazně narůstá (v závěru období se oproti jeho počátku zvyšuje o přibližně 50 %). Právě v rámci této kapitoly existuje výrazný prostor pro prosazení nových lisabonských cílů v oblasti výzkumu a technologického rozvoje, propojování Evropy prostřednictvím sítí, vzdělávání a profesního školení a tím také podporu konkurenceschopnosti na jednotném trhu. Prioritními oblastmi zde bude zejména další rozvíjení transevropských dopravních sítí a podpora výzkumných projektů i mimo oblast strukturálních fondů. Velkou výzvou bude 7. rámcový program pro výzkum a vývoj pro inovace a jeho aplikace v podnikatelských strukturách.

Rámcový program pro výzkum a vývoj se soustředí především na podporu spolupráce přesahující hranice a možnosti jednotlivých členských států ve vybraných perspektivních oblastech výzkumu (např. zdraví, nanotechnologie, energie, informační technologie apod.), na podporu kariérního rozvoje a mobility vědeckých pracovníků a na investice do infrastruktury pro výzkum. K zvýšení konkurenceschopnosti a k tržní replikaci výstupů rámcového programu pro výzkum a vývoj by měl také **příspěť Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP)**, zaměřený především na inovativní podnikání malých a středních podniků a zlepšení jejich přístupu k financování. Členské státy se většinou shodnou na nutnosti podporovat investice do výzkumu, vývoje a inovací, které vnímají jako významný faktor přispívající k hospodářskému růstu a zaměstnanosti, tedy k plnění lisabonských cílů. V diskuzích mezi jednotlivými členskými státy se ovšem střetává princip excellence, podle kterého je třeba podporovat jen skutečně špičkové výzkumné projekty, a

⁸ Náhrada 66 % rozdílu mezi příspěvky Spojeného království z HND a DPH do rozpočtu a jeho příjmy, paušální platby ve prospěch Nizozemí a Švédska, snížená sazba DPH pro Nizozemí, Švédsko, Německo a Rakousko a ponechání paušální částky ve výši 25 % tradičních vlastních zdrojů členskými státy.

princip rovného přístupu, jenž by zajistil rovnoměrnější rozdělení prostředků určených na podporu výzkumu, což by umožnilo dosáhnout rovnoměrnějšího rozmístění výzkumných infrastruktur a postupného vyrovnávání úrovně mezi jednotlivými členskými státy a regiony. Tento přístup podporuje Česká republika a další země, které nemají tolik špičkových výzkumných projektů. Tato otázka bude proto zřejmě otevřena i při revizi rozpočtu.

Lze také očekávat spor ohledně dalšího navyšování příspěvku Společenství na **vzdělávání** (v současnosti podporované v rámci programu Celoživotní učení, které je podle některých států výhradně národní kompetencí). Česká republika podporuje další navyšování prostředků na oblast vzdělávání vzhledem k jeho významu pro dlouhodobé udržení konkurenceschopnosti, a zejména navyšování prostředků na podporu mobility, protože tu nelze dostatečně efektivně podporovat pouze z národní úrovně.

Jedním z nejspornějších témat jsou **transevropské sítě**. Na jedné straně stojí skupina států, zdůrazňující ztráty plynoucí z nepropojenosti dopravních sítí a volající po výraznějším navýšení podpor (**Rakousko, Lotyšsko, Bulharsko, Řecko**), druhá skupina států naproti tomu zdůrazňuje, že financování dopravní infrastruktury je odpovědností členských států a Společenství by mělo podporovat nanejvýš výstavbu přeshraničních úseků. Podle České republiky by Unie měla pouze plnit roli koordinátora politik, vytvářet příznivé prostředí motivující k vyššímu zapojení soukromých investic a podporovat vyšší využití alternativních nástrojů financování (např. záruky za úvěry). Finančně by se měla angažovat jen v těch případech, kdy cíle vybudování dostatečně propojené, celoevropské sítě a zajištění napojení na sousední regiony nelze dosáhnout jinými prostředky.

Sporným tématem v minulém programovacím období byl také návrh na **zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci**,⁹ který byl prosazen i přes počáteční odpor některých států, které zdůrazňovaly, že boj s nezaměstnaností je výlučně odpovědností členských států a jediným dlouhodobým řešením je reforma trhu práce. Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci poskytuje prostředky na rekvalifikace a pomoc při hledání práce pracovníkům, kteří ztratili zaměstnání v důsledku významných strukturálních změn ve světovém obchodě. Podmínky čerpání jsou ovšem nastaveny tak, že převážná část prostředků plyne do států s rigidním trhem práce a možnost využití prostředků Fondu tak bude tyto členské státy od provedení nezbytných reforem spíše odrazovat, než motivovat k jejich zahájení. Tím je ohrožen jeden z hlavních cílů Lisabonské strategie, tj. zvýšit míru zaměstnanosti do roku 2010 na 70 %, míru zaměstnanosti žen na 60 % a starších osob na 50 %. Česká republika proto podporuje návrh na zrušení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci a staví se za to, aby úloha Společenství i nadále spočívala pouze v monitorování situace, vytváření statistik, hodnocení a předávání zkušeností.

⁹ Sdělení Komise nazvané „Evropské hodnoty v globalizovaném světě“ z roku 2005 zdůraznilo přínosy otevření trhů a větší mezinárodní konkurence, avšak současně připomnělo potřebu pomáhat pracovníkům, jejichž pracovní místa zaniknou, rychle najít místa nová. Předseda Komise Barroso navrhl zřídit Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF) jakožto evropský nástroj pomoci pracovníkům vyrovnávajícím se s důsledky globalizace. Jedná se o výraz solidarity většiny, která má z liberalizace prospěch, s nepočtenou menšinou, která čelí náhlé ztrátě zaměstnání. Vedoucí představitelé EU se na založení fondu dohodli v prosinci 2005. V průběhu roku 2006 byl koncept projednán a dopracován v Radě a v Evropském parlamentu, které jej přijaly 20. prosince 2006.

1b) Soudržnost

Politika soudržnosti (podkapitola 1b) prošla od doby svého vzniku výrazným vývojem, zásadních změn doznala především v průběhu projednávání finančního rámce na období 2007 – 2013. Významnou novinkou bylo vyčlenění politiky na rozvoj venkova a na podporu rybářského sektoru, včetně finančních prostředků, z politiky soudržnosti a jejich převod pod hlavičku Společné zemědělské politiky. Nově byly koncipovány tři cíle (oproti původním šesti) a byly zrušeny dosavadní tzv. iniciativy Společenství. Cíle politiky soudržnosti pro období 2007 – 2013 jsou:

- 1) **konvergence** – pomoc méně vyspělým členským státům a méně vyspělým regionům (81,54 % prostředků politiky soudržnosti, nástroje financování - Evropský fond pro regionální rozvoj - ERDF, Evropský sociální fond - ESF, Fond soudržnosti)
- 2) **regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** – zaměřený na ostatní regiony (15,95 %; ERDF, ESF)
- 3) **Evropská územní spolupráce** – (2,52 % ERDF) – podporující přeshraniční nadnárodní a meziregionální spolupráci s novým institutem Evropským seskupením pro územní spolupráci.

Současná podoba politiky soudržnosti byla významným způsobem ovlivněna vstupem 12 nových členských států. Vzhledem k tomu, že by některé státy EU-15 a jejich regiony ztratily nárok na čerpání prostředků (mj. v důsledku tzv. statistického efektu), byly vytvořeny zvláštní přechodné režimy podpory (phasing-out a phasing-in) se snižující se intenzitou podpory, které mají zabránit náhlému poklesu prostředků v porovnání s předcházejícím programovým obdobím.

Dalším faktorem, který změnil podobu politiky soudržnosti, byla snaha o zvýraznění příspěvku politiky soudržnosti k plnění tzv. lisabonských cílů. Byl nastolen nový institut, tzv. **earmarking**, v jehož rámci se členské státy zavázaly vynakládat určité procento z přidělených prostředků na lisabonské cíle. Pro nové členské státy není plnění stanovených cílů povinné, všechny k němu ale dobrovolně přistoupily. Pro regiony cíle Konvergence činí závazek 60 %, pro regiony cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost 75 %. Současně došlo k úpravě implementačních pravidel. Pro méně vyspělé členské státy byly zmírněny některé požadavky (snížení míry spolufinancování z národních rozpočtů na 15 %, uznatelnost nevratitelné DPH, uznatelnost výdajů do oblasti bydlení za určitých podmínek). Zaměření na plnění Lisabonských cílů se může stát nástrojem k dosažení vyšší konkurenceschopnosti a vyšší ekonomické úrovně zaostávajících regionů EU, a tím i urychlení jejich reálné konvergence. Nezbytným předpokladem pro to, aby bylo tohoto cíle dosaženo, je však velmi účinné cílení intervencí do potřebných regionů. Pokud nejsou správně zacíleny, dopad těchto investic na jednotlivé regiony může být výrazně nerovnoměrný a v důsledku může vést až k vyšší hospodářské divergenci regionů.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o provedení revize rozpočtu bylo motivováno snahou zásadněji modernizovat rozpočet EU, tedy přesunout prostředky z tradičních politik k podpoře konkurenceschopnosti, v průběhu diskuzí o podobě rozpočtu po roce 2013 nelze očekávat tendence k navyšování výdajů na politiku soudržnosti. **Čistí plátcí** budou nadále vyžadovat rozpočtovou disciplínu a mohou zpochybňovat regionální politiku ve vyspělých a případně i středně rozvinutých členských státech. Současný významný příjemce prostředků politiky soudržnosti – **Španělsko** – se navíc stane počátkem příštího desetiletí čistým

příspěvatelem do rozpočtu EU a „advokátem“ chudších členských zemí tak zůstane z větších členských států pouze **Polsko**. Lze tedy očekávat, že země, které budou mít nárok na čerpání prostředků politiky soudržnosti, budou mít pouze omezenou vyjednávací sílu při jednáních o budoucí podobě této politiky.

S ohledem na vysokou míru nesrovnalostí ve výdajích na politiku soudržnosti lze do budoucna předpokládat zvýšenou snahu o zlepšení finančního řízení strukturálních operací. Zde lze ale očekávat protichůdné tendence: tlak na přitvrzení některých implementačních pravidel, zpřísnění finanční disciplíny, dohledu a sankcí z jedné strany bude zřejmě konfrontován s požadavky na zjednodušení implementačních pravidel. Otázkou také je, zda budou zmírněná pravidla, přijatá v tomto období pro méně vyspělé země ukončena nebo budou tyto výjimky prodlouženy.

Existuje několik možných scénářů dalšího vývoje politiky soudržnosti. První možností je, že dojde pouze ke **kosmetickým úpravám některých parametrů** Berlínské metodiky, podle které jsou vypočteny alokace pro jednotlivé členské státy, případně k úpravě absorpčního limitu. Hlavním a jediným kritériem by se tak například mohlo stát bohatství regionu a nikoliv příslušného členského státu. Základní principy rozdělení prostředků, počet a zaměření cílů a nástrojů a kritéria způsobilosti by se však nezměnily. To by znamenalo zachování stávajícího přístupu, kdy z prostředků na politiku soudržnosti čerpají všechny státy.

Druhým scénářem, který je velice pravděpodobný, by byl posun od tradičních strukturálních/konvergenčních investic k „lisabonským“ investicím na podporu zaměstnanosti, růstu, vědy, výzkumu a inovační činnosti (tzv. **lisabonizace politiky soudržnosti**). S tím by souvisela také změna kritérií pro způsobilost členských států/regionů, která by více reflektovala kvalitativní ukazatele (dostupnost, zaměstnanost, inovační činnosti – množství patentů atp.)

S ohledem na rozpočtová omezení jednotlivých členských států, zejména tzv. čistých plátců, se dá očekávat snaha prostředky v maximální míře koncentrovat do chudých regionů pouze v méně vyspělých členských státech. Problémy znevýhodněných regionů ve vyspělejších členských státech by pak řešila národní regionální politika daného státu, ne politika soudržnosti EU (tzv. **částečná renacionalizace**). To je samozřejmě cílem chudších členských zemí jako je **Slovensko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Bulharsko, Rumunsko**, ale i **Portugalska, a České republiky** (podle propočtů Ministerstva financí by ČR měla v rozhodném období 2008 – 2010, na základě kterého by se měla počítat způsobilost pro členské státy, dosahovat HND na obyv. na úrovni přibližně 85 % průměru EU a měla by tedy být podle stávajících kritérií i v příštím období považována za kohezní zemi). Zmíněné země jsou většinou také proti tomu, aby lisabonské cíle a nové výzvy zastiňovaly primární cíl politiky soudržnosti či aby byla politika soudržnosti zužována na pouhý nástroj dosahování lisabonských cílů. Částečná renacionalizace má ale podporu také u některých zemí, které nemají chudé regiony, a proto nemají zájem podporovat regiony v jiných vyspělých státech (**Dánsko, Švédsko, Nizozemí**).

V případě ratifikace Lisabonské smlouvy by byl do politiky soudržnosti vedle její hospodářské a sociální dimenze formálně začleněn také její třetí pilíř – **územní soudržnost**, na základě které by měl být podporován rozvoj regionů se „specifickými územními rysy“. Pokud by byla ratifikována Lisabonská smlouva, zavádějící koncept územní soudržnosti, lze

očekávat tlak některých členských států na to, aby v pravidlech a finančních alokacích politiky soudržnosti byly zohledněny také specifické územní rysy. Jedná se o venkovské oblasti, oblasti postižené průmyslovým poklesem a regiony, které čelí nepříznivým a stálým přírodním nebo demografickým znevýhodněním jako jsou severské oblasti s nízkou hustotou zalidnění a ostrovy, příhraniční a horské regiony nebo odlehlé regiony. V současné době jsou diskutovány různé definice tohoto pojmu. Politiku územní soudržnosti prosazovaly nejvíce země jako **Řecko, Francie**, kterým z důvodů jejich vyspělosti hrozí ztráta prostředků z evropských fondů. **Česká republika** je proti tomu, aby územní soudržnost vedla k rozmělnění cílů a byla důvodem pro rozšíření způsobilosti k získání podpor. Měla by být považována pouze za komplementární cíl současné kohezní politiky a s ohledem na dosavadní vágnost je nezbytné v průběhu diskusí vyjasnit samotný obsah tohoto pojmu.

V souvislosti s novými výzvami lze také očekávat, že se v průběhu diskuse o budoucnosti politiky soudržnosti projeví snahy o **zahrnutí nástrojů k řešení nových výzev do politiky soudržnosti**, což může být zdůvodňováno také zakotvením územní soudržnosti do zakládajících smluv. Otázkou zůstává také umístění politiky rozvoje venkova, který je v současném finančním rámci začleněn do zemědělské politiky jako její 2. pilíř, dříve byl ovšem vždy součástí politiky soudržnosti a objevují se snahy o jeho navrácení zpět do politiky soudržnosti.

Kapitola 2: Ochrana a správa přírodních zdrojů (zemědělská politika včetně rozvoje venkova a životní prostředí)

Hlavní výdajovou položkou, na kterou se upírá pozornost proreformních států, je Společná zemědělská politika EU, jejíž další reforma je nezbytným předpokladem pro skutečné změny v zaměření rozpočtových priorit. Ve světle důrazu na plnění lisabonských cílů a s ohledem na malý a klesající podíl zemědělství na tvorbě HDP i na zaměstnanosti nepřekvapuje, že hlasy volající po reformě zemědělské politiky sílí. Pro reformu SZP hovoří také **vnější faktory**, zejména tlak WTO a situace na světovém zemědělském trhu. Jednání o Rozvojové agendě z Doha (DDA) stále pokračují a dosud stále není jasné, zda dojde do konce roku 2008 k dohodě nebo budou jednání na delší dobu odložena.

Hlavním propagátorem změn SZP je **Velká Británie**, o větší liberalizaci usiluje také **Nizozemí, Švédsko, Dánsko**, a některé **pobaltské státy**. Na druhé straně stojí členské státy, které profitují z podpor zemědělství, tj. zejména **Francie, Španělsko, Řecko, Itálie, Irsko** a další.

V rámci reformy SZP se hovoří zejména o budoucnosti **přímých plateb**, návrhy se pohybují od jejich postupného zrušení až po jejich ponechání na snížené úrovni, vyvolané například modulací. Pokud jde o výši přímých plateb, pro některé „liberálnější“ země (například **Česká republika, Litva, Rakousko, Dánsko**) bude hlavním cílem snížit objem prostředků vyplácený na přímé platby (a obecně na první pilíř SZP). K tomu může vést snížení jejich výše, příp. zrušení některých druhů dotací, zavedení degresivity přímých plateb a minimálních stropů, odvod části prostředků do 2. pilíře, tj. na rozvoj venkova (tzv. modulace) nebo zavedení národního spolufinancování přímých plateb. Pro národní spolufinancování se staví **Nizozemí, Švédsko a Itálie, Česká republika** je ovšem proti národnímu

spolufinancování, které vnímá jako přesun finančního břemene na členské státy bez změny obsahové stránky SZP, dále například **Polsko, Rumunsko, Estonsko**.

Pokud budou přímé platby zachovány i po roce 2013, mnoho států se pravděpodobně vysloví pro úplné **oddělení plateb od produkce**, tj. pro plný decoupling. Diskutuje se však jejich vázanost na farmu či na plochu a na různá referenční období mezi zeměmi EU, která mohou konzervovat regionální nevyváženost podpor.

Stanovení **limitu výše přímých plateb na farmu** (capping) jako nástroj řešení problému koncentrace prostředků SZP na velké podniky nenašel dostatečnou podporu (proti byla i Česká republika) a dle současného stavu diskuse se předpokládá opuštění myšlenky horního stropu a pozornost se zaměřuje spíše na možnost snižování plateb v rámci tzv. **degresivity**, tj. zavedení progresivního snižování plateb dle výše objemu přijatých prostředků na farmu, či **progresivní modulace**.

Kvóty na mléko by měly být odstraněny nejpozději do roku 2015, jak již avizovala Komisařka Fischer Boelová. V dosavadních nabídkách EU vůči WTO se již také objevuje závazek EU zrušit veškeré **vývozní subvence**. Vedle toho bude třeba také dořešit otázku rozsahu snížení **celních tarifů**, které EU uplatňuje na dovozy do EU a související otázku **intervenčních nákupů**.

Vzhledem k tomu, že již návrh současného rámce počítal s posílením výdajů na **rozvoj venkova** (v závěru se ovšem neprosadil), lze očekávat, že v diskuzi o budoucnosti zemědělské politiky již tendence k posílení podpory 2. pilíře převáží. Podporuje jej také velká část zemí. Předmětem diskuzí může být konkrétně zvýšení dosavadního procenta povinné modulace, větší rozšíření dobrovolné modulace, příp. úprava prahu příjmů na farmu, od které se začíná modulace uplatňovat. Nelze také vyloučit snahy o navrácení politiky na podporu rozvoje venkova pod hlavičku politiky soudržnosti, ani návrhy na vytvoření samostatně stojící politiky rozvoje venkova.

Podle Komise i některých členských států by výsledky probíhající prověrky funkčnosti zemědělské politiky (tzv. „health check“) neměly předjímat závěry revize rozpočtu EU. Některé státy, včetně České republiky, se již vyjádřily, že nechtějí znovu přistoupit na model uplatněný při přípravě finanční perspektivy na období 2007 – 2013, kdy reforma SZP byla dohodnuta samostatně a v průběhu negociací již toto téma nebylo - s odvoláním na dohodu dosaženou v roce 2003 – téměř vůbec diskutováno.

Co se týká **ochrany životního prostředí** (program LIFE+, který poskytuje zvláštní podporu pro rozvoj a provádění politiky Společenství v oblasti životního prostředí), členské státy jsou si většinou vědomy toho, že životní prostředí nelze omezovat na území regionů či států a některé jeho aspekty proto nelze řešit na národní úrovni.

Kapitola 3: Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost

Oblast spravedlnosti a vnitra se stala prioritou současného a budoucího vývoje. Výdaje na tuto oblast rostou v období 2007 – 2013 nejrychleji ze všech kapitol finanční perspektivy (objem prostředků se navýší o 130 %). Pokud by byla ratifikována Lisabonská smlouva,

přinesla by další významné změny v této oblasti, především sloučení prvního a třetího pilíře EU. Oblast soudní spolupráce v trestních věcech a oblast policejní spolupráce (tzv. třetí pilíř) by byla komunitarizována a sloučena s ostatními politikami justice a vnitra.¹⁰ Ke změnám by došlo také v oblasti azylu a migrace, položeny by byly základy pro zřízení nových institucí, např. Evropského veřejného žalobce.

Do budoucna bude kladen důraz především na boj proti terorismu a různé formy spolupráce v jednotlivých oblastech, včetně výměny a sdílení informací prostřednictvím informačních systémů. Příkladem projektů částečně financovaných z rozpočtu EU bude kromě informačních systémů SIS II a VIS také připravovaný projekt portálu e-Justice, který kromě obecných informací a možnosti komunikace s justičními orgány nabídne možnost přístupu do elektronických rejstříků vedených v jednotlivých členských státech. V budoucnu bude také nadále posilován společný přístup k migraci a azylu, ochrana hranic a Schengenský prostor.

Z hlediska rozpočtového dopadu jsou podstatné rozbíhající se úvahy o vzniku společné azylové agentury. Zvyšují se také požadavky na financování Agentury pro ochranu vnějších hranic (FRONTEX). Na základě rozhodnutí přijatého Radou ztrácí navíc EUROPOL charakter mezivládní instituce s formou mezivládního financování a stává se unijní agenturou, která je financována výlučně z rozpočtu EU. V současnosti je také vedena diskuse o posilování pravomocí EUROJUSTu. Je tedy zřejmé, že do budoucna lze očekávat nárůst počtu společných programů a institucí v této oblasti a tím také zvýšení požadavků na financování z rozpočtu EU. Česká republika podporuje, aby s postupným narůstáním významu oblasti justice a vnitra docházelo k postupnému navyšování výdajů pro tuto oblast, výraznou přidanou hodnotu přitom spatřuje především v propojování registrů členských států, vhodným nástrojem může být také další sblížování norem či podpora spolupráce mezi zodpovědnými orgány.

S cílem zdůraznit zaměření na občana a na společné evropské hodnoty byla pro období 2007 – 2013 vytvořena samostatná **podkapitola 3b** s názvem **Občanství**, která zahrnuje programy od spolupráce v oblasti kultury přes aktivity evropské mládeže, ochranu spotřebitele a zdraví občanů až po prevenci přírodních katastrof a řešení jejich následků. Jedná se o politiky s převažující kompetencí národních států, Evropská unie se zaměřuje především na aktivity povahou přesahující národních hranice a na spolupráci mezi členskými státy. Pod kapitolu 3b spadá také **Fond solidarity** sloužící k řešení následků přírodních katastrof velkého rozsahu. Z rozpočtového pohledu jde o specifický nástroj, protože jeho prostředky se nezapočítávají do stropů finanční perspektivy. Objem prostředků v období do roku 2013 zůstává poměrně skromný (0,5 % podíl na celkové perspektivě) a výrazněji neroste (nárůst 12 %).

Přijetím obnovené Lisabonské strategie byly sice za hlavní priority EU označeny hospodářský růst a tvorba pracovních míst, snaha o naplnění hesla „Unie občanů“ a důraz, který těmto politikám již delší dobu připisuje Evropský parlament, by ovšem mohly vést i k mírnému posilování významu těchto politik. Česká republika se přiklání k tomu, aby v budoucnu byly

¹⁰ Amsterodamská smlouva zakotvila, že otázky víz, azylu, imigrace a dalších oblastí spojených s volným pohybem osob se budou řešit „komunitární metodou“. Policejní spolupráce a soudní spolupráce v trestních věcech ovšem zůstala v třetím pilíři. Ustanovení Smlouvy byla nejprve rozpracována v prvním pracovním programu, tzv. Tamperském programu, na který navázal v roce 2004 tzv. Haagský program, který definuje cíle v této oblasti pro období 2005 – 2010. V průběhu roku 2009 by měl být schválen nový víceletý pracovní plán pro oblast justice a vnitřních věcí na období 2010 – 2014 (tzv. post-Haag).

tyto aktivity podporovány v podobném rozsahu jako v současnosti. Bude se také zasazovat o to, aby do budoucna nebyl rozšiřován stávající rozsah působnosti Fondu solidarity. (EK navrhovala pro období 2007 – 2013 rozšířit jeho působnost na průmyslové a technologické katastrofy, velkoplošné ohrožení zdraví obyvatelstva a teroristické útoky, návrh ovšem nenašel dostatečnou podporu mezi členskými státy).

Kapitola 4: EU jako globální hráč

V průběhu debat o finančním rámci 2007 – 2013 se podařilo výrazným způsobem snížit počet nástrojů sloužících k prosazování zahraniční politiky EU. Dosud samostatně stojící nástroje na podporu států připravujících se na členství v EU byly sloučeny do **Nástroje předvstupní spolupráce (IPA)**, zaměřujícího se na kandidátské a potenciální kandidátské země. Byl také vytvořen jeden souhrnný nástroj podpory Evropské politiky sousedství (ENPI) pokrývající jižní i východní státy sousedící s EU a další nástroj k podpoře spolupráce s rozvojovými zeměmi (DCI). Z důvodů tradičních vazeb některých států na konkrétní geografické oblasti byly v rámci zmíněných instrumentů vytvořeny ještě geografické obálky stanovující orientační výši výdajů pro jednotlivé regiony či země. Unie také musí stále častěji reagovat na nepředvídatelné události (politické, humanitární krize, přírodní katastrofy), musí proto ve finančním rámci počítat s dostatečnou rezervou pro rychlou a flexibilní reakci.

Mnohé intervence v krizových oblastech jsou řešeny v rámci 2. pilíře, tedy v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a nepochybnou tendencí bude snaha značné části členských zemí dále posílit prostředky na tuto oblast. S ohledem na omezené pravomoci v této oblasti je však třeba počítat s rezervovaným až odmítavým postojem Evropského parlamentu. I přes negativní výsledek irského referenda o Lisabonské smlouvě je zřejmé, že v období po roce 2013 bude nedílnou součástí rozpočtu EU také financování Evropské služby vnější akce (ESVA), která má pomáhat Vysokému představiteli v plnění jeho úkolů a spolupracovat s diplomatickými službami členských států. V návrhu finančního rámce 2007 – 2013 Evropská komise počítala se zahrnutím Evropského rozvojového fondu (EDF), sloužícího k podpoře rozvoje rozvojových zemí v africko-karibsko-tichomořské oblasti do rozpočtu EU, návrh se ovšem nesetkal s podporou členských států a také 10. EDF přijatý na období 2008 – 2013 zůstává mimo rozpočet EU.

Česká republika podporuje adekvátní financování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, má zájem na dostatečné podpoře států s perspektivou členství a podporuje soustředění finančních prostředků na východní sousedy EU. Pokud jde o EDF, ČR bude usilovat o další harmonizaci pravidel pro jeho využívání s pravidly ostatních programů Společenství a nebude podporovat snahu o začlenění EDF do rozpočtu EU, protože v africko-pacifické oblasti nemá výraznější zahraničně-politické zájmy.

Kapitola 5: Správní výdaje

Podíl administrativních výdajů na celkových výdajích v období 2007 – 2013 činí 5,75 % a postupně narůstá. Vzhledem k tomu, že mnoho členských států je nuceno přistupovat k restriktivním opatřením s ohledem na jejich veřejné rozpočty, zrcadlově se snaží podobný přístup prosazovat také vůči evropskému rozpočtu. V posledních letech Komise stále více využívá tzv. **outsourcingu**, tzn. že některé své činnosti převádí na zvláštní orgány vytvořené k administraci určitých programů (tzv. výkonné agentury) či k plnění jiných úkolů

(decentralizované agentury). Přestože podstatnou část výdajů agentur lze klasifikovat jako výdaje administrativní, jsou financovány z jiných kapitol a vypovídací hodnota údaje o podílu kapitoly 5 na celkových výdajích EU pak výrazně klesá, neboť zdaleka nezohledňuje všechny administrativní výdaje. Výkonné agentury jsou financovány z prostředků určených na příslušný program nebo programy, čímž de facto ubírají z prostředků, které mohou být použity na operativní výdaje daného programu. Nutnou podmínkou založení každé agentury je předcházející analýza nákladů a přínosů, vytvoření agentur bude ovšem efektivní jen tehdy, pokud předpoklady analýz budou uplatněny i v praxi. Především by nemělo docházet k celkovému zvyšování počtu pracovních míst, vytvoření nových pracovních míst v agentuře by mělo být kompenzováno úměrným snížením počtu pracovníků v Komisi. Česká republika bude souhlasit s návrhy na vytvoření nových agentur pouze tehdy, bude-li zaručeno, že nepovede k nárůstu administrativních výdajů. Změna priorit by se neměla projevit jen v posilování zdrojů, ale také v přesunu zdrojů z činností, které jsou postupně potlačovány.

Jednou z hlavních položek kapitoly 5 jsou platy zaměstnanců. V roce 2007 činil jejich počet více než 42,5 tisíc, z toho 60 % připadá na Komisi. K výraznému nárůstu došlo v souvislosti s rozšířením z let 2004 a 2007. Vytvoření jiných nových pracovních míst než míst přidělených v souvislosti s rozšířením se nepředpokládá (nové priority budou pokryty prostřednictvím přesunů pracovníků).

Příjmová stránka

Podle čl. 269 Smlouvy o ES je EU financována z vlastních zdrojů, které se v současnosti skládají z:

- tradičních vlastních zdrojů (cla a zemědělské dávky, dávky z cukru)
- zdroje založeného na dani z přidané hodnoty (DPH)
- doplňkového zdroje založeného na hrubém národním důchodu (HND)
- korekce rozpočtových nevyvážeností

Původní systém financování z čistě tradičních vlastních zdrojů z roku 1971 byl v roce 1979 rozšířen o zdroj založený na DPH. Příjmy z tradičních vlastních zdrojů se ovšem v souvislosti s vývojem obchodní politiky EU snižovaly a zdroj z DPH byl postupně snižován dohodou členských států (snižování sazby odvodu, zavedení limitu),¹¹ aby byla omezena jeho regresivita. Podíl vybrané DPH na HND je totiž vyšší u relativně chudších států. V důsledku výše zmíněných změn pak existující zdroje nezajišťovaly dostatek financí. Proto musel být systém roku 1988 doplněn o čtvrtý „doplňkový“ zdroj založený na HND. V současnosti je rozpočet financován ze 75 % „doplňkovým“ zdrojem založeným na HND. V současnosti je systém poměrně stabilní a spravedlivý k členským státům a zajišťuje spolehlivé financování rozpočtu EU, výraznou komplikací systému ovšem představují korekce rozpočtových nevyvážeností, a to především korekce Velké Británie, ale také korekce dalších států (Švédsko, Rakousko, Nizozemí, Německo). Zvláště korekce pro Velkou Británii ovšem postupně ztrácí své opodstatnění s tím, jak roste relativní vyspělost Velké Británie v porovnání s průměrem EU a jak klesá podíl zemědělských výdajů na celkovém objemu rozpočtu.

¹¹ Limit, který má zajistit, aby základna tohoto zdroje nebyla vyšší než 0,5 HND

Poslední změna systému vlastních zdrojů, která proběhla v rámci jednání o finanční perspektivě 2007 – 2013, systém téměř nezměnila. Zjednodušila pouze výpočet zdroje z DPH zavedením fixní sazby jeho odvodu (0,3), výrazně ale zkomplikovala celý systém, co se týká korekcí rozpočtových nevyvážeností. Zavedla nová pravidla výpočtu korekce Velké Británii se snahou tuto korekci omezit a více zapojit Velkou Británii do financování výdajů pro nové členské státy, ale jen do určitého limitu (dodatečný příspěvek nesmí přesáhnout 10,5 mld. EUR). Byly ale zachovány snížené podíly na financování korekce Velké Británie některými státy¹² a současně zavedeny zcela nové korekce (snížení sazby odvodu zdroje z DPH pro některé státy,¹³ snížení odvodu zdroje z HND¹⁴). Navíc v podstatě existují korekce pro tyto členské státy i na výdajové straně rozpočtu v kapitole 1b finanční perspektivy Soudržnost pro růst a zaměstnanost (speciální alokace pro některé regiony).

Vzhledem k tomu, že poslední jednání nepřineslo žádné významnější změny, lze očekávat, že v rámci jednání o reformě financování rozpočtu bude pravděpodobně opět diskutován limit pro vlastní zdroje, složení vlastních zdrojů i vyrovnání rozpočtových nevyvážeností.

Limit pro vlastní zdroje se od jeho zavedení v roce 1988 postupně zvyšoval z 1,15 HNP na 1,2 v roce 1992, v roce 1993 byl navýšen na 1,27 % HNP. Tento limit přepočítaný na 1,24 % HND je od té doby respektován. V rámci jednání o reformě může být diskutována nejen výše tohoto limitu, ale i to, zda má být vůbec zachován limit pro vlastní zdroje, zda má být nastaven jako procento HND či ve vztahu k jiným veličinám nebo případně absolutní hodnotou. Česká republika podporuje zachování limitu pro vlastní zdroje.

Stále se také objevují návrhy na **zavedení nového skutečně vlastního zdroje EU**, protože současný systém je zhruba z 85 % financován příspěvkem členských států. Častými argumenty pro hledání nových vlastních zdrojů je snaha zvýšit povědomí a zájem občanů o fungování EU a snaha snížit zaměření členských států na posuzování svých čistých pozic. Nové zdroje by podle Komise mohly být jak daňové (část existujících daní nebo nová daň by byly odváděny přímo do rozpočtu EU), tak i nedaňové (seigniorace evropské centrální banky – ECB)¹⁵ Žádný z těchto potenciálních nových nástrojů nemá sladěnou základnu ve všech členských státech a/nebo nesplňuje všechna hlavní kritéria, podle kterých jsou posuzovány. Jako nejvhodnější nástroje ovšem Komise navrhovala odvod části DPH, daň z pohonných hmot a daň z příjmů právnických osob. Některé země jako **Itálie, Polsko, Rakousko, Francie a Lucembursko** se nebrání zavedení nového autonomního evropského zdroje. **Portugalsko a Maďarsko** připouští možnost diskuse o autonomním zdroji v dlouhodobé perspektivě, **Španělsko** jen po důkladném prověření¹⁶ a **Dánsko** je ochotno uvažovat o systému založeném na jiných zdrojích než HND a DPH, ne však o evropské dani. Většina států včetně České republiky je ovšem proti zavedení nového autonomního evropského zdroje. Na druhou stranu, většina států včetně České republiky (Maďarsko, Litva, Rakousko, Nizozemí, Slovensko, Portugalsko, Finsko, Estonsko, Řecko, Lucembursko, Rumunsko, Francie, Kypr, Španělsko) souhlasí s odstraněním zdroje z DPH.

¹² Německo, Rakousko, Nizozemí a Švédsko hradí pouze 25 % svého podílu na korekci Velké Británie.

¹³ Nizozemí a Švédsko 0,1 %, Německo 0,15 %, Rakousko 0,225 %.

¹⁴ 605 mil EUR pro Nizozemí a 150 mil EUR pro Švédsko

¹⁵ Jedná se o jakýsi zisk centrální banky vyplývající z jejího monopolního postavení při vydávání oběživa a tedy tvorbě monopolní báze.

¹⁶ Z hlediska rovnosti, transparentnosti, zjednodušení a rozpočtové neutrality.

Co se týká **korekce**, Komise pro jednání o současné finanční perspektivě navrhovala nahrazení korekce Velké Británie všeobecným korekčním mechanismem, který by byl aplikován na všechny členské státy, které by splňovaly podmínky předem přesně definovaného „nadměrného rozpočtového zatížení v porovnání se svou relativní prosperitou“. Zavedení všeobecného korekčního mechanismu by vyžadovalo stanovit dohodu o koncepci výpočtu čisté pozice, nastavit práh „únosného rozpočtového zatížení“, nad kterým by byl aktivován všeobecný korekční mechanismus (jako procento HND daného členského státu), nastavit podíl „nadměrného zatížení“, který by byl korigován, absolutní celkovou hodnotu korekce, která by se rozdělovala mezi členské státy a způsob financování korekcí. Většina zemí (Litva, Lotyšsko, Portugalsko, Slovensko, Maďarsko, Bulharsko, Dánsko, Finsko, Estonsko, Řecko, Lucembursko, Rumunsko, Kypr, Španělsko) včetně České republiky je pro odstranění korekčních mechanismů. Ohledně všeobecného korekčního mechanismu, který navrhla Evropská komise a pro který se vyslovuje například **Německo**, se ovšem hledá shoda mnohem obtížněji. Evropská komise se proto v rámci revize rozpočtu pravděpodobně pokusí spíše zmírnit zaměření členských států na měření svých čistých rozpočtových pozic zavedením nového vlastního zdroje, je ale také pravděpodobné, že opět navrhne nějaký obecný korekční mechanismus.

Pozice politických stran

V předcházejícím textu jsou prezentována stanoviska jednotlivých členských států. I v případě změny vlády nedojde s největší pravděpodobností ke změně stanoviska. Ani stanoviska opozice nejsou totiž výrazně rozdílná, protože vycházejí z národních zájmů. Příkladem může být SRN.

Všechny německé politické strany požadují reformu zemědělské politiky, především snížení přímých plateb ve prospěch rozvoje venkova a ekologických cílů a zrušení korekčních mechanismů včetně britského rabatu. CDU/CSU i opoziční SPD také souhlasí s návrhem Evropské komise týkajícím se obecného korekčního mechanismu. Obecně panuje shoda o nutnosti posílení financí na oblasti podporující plnění Lisabonských cílů (vzdělání a výzkum) a zrušení zdroje příjmů z daně z přidané hodnoty.

Mezi jednotlivými stranami ovšem existují určité rozdíly v souvislosti s jejich ideologickým zakotvením. SPD a Aliance 90/Zelení kladou například větší důraz na sociální a ekologické cíle a na výdaje na kulturu. SPD také požaduje nadále financovat regiony v rozvinutých zemích s odůvodněním, že i zde existují rozdíly v rozvinutosti. Liberální FDP naopak prosazuje, aby podpory v rámci strukturální politiky šly do nejhudších zemí, méně potřebné regiony by měly být financovány členskými státy. FDP také podporuje přechod k degresivním podporám s jasným datem vypršení, které by měly poskytovat pouze „pomoc k svépomoci“. CDU zastává stanovisko, že „...politika soudržnosti by se měla zaměřit na strukturálně slabší regiony, ale nadále by měly být podporovány i regiony, které přispívají ke konkurenceschopnosti EU.“

Hlavní rozdíly mezi stranami panují v otázce evropské daně. Zatímco Aliance90/Zelení přímo navrhuje zavedení daně z paliv a daně z finančních transakcí, které by v dlouhodobém horizontu měly činit polovinu příjmů EU, a SPD se zavedení této daně v dlouhodobějším horizontu nebrání (ačkoli dodává, že v současné době se jako zdroj příjmů nenabízí),

CDU/CSU a FDP zavedení evropské daně striktně odmítají. CSU svůj odmítavý postoj zdůvodňuje tím, že zavedení evropské daně by vedlo k zvýšení daňové zátěže a snížení fiskální disciplíny, a upozorňuje na rozdílnost národních daňových systémů a neexistenci jednotného vyměřovacího základu. Evropská daň by si údajně vynutila harmonizaci národních daňových politik na evropské úrovni a připravila by cestu pro další centralizaci EU. FDP navíc požaduje, aby se správní náklady, které si státy ponechávají za výběr tradičních vlastních zdrojů (cel), snížily na 10 %.